

У своєму житті, ще навіть зовсім не розуміючись на цьому складному і прекрасному світі, ми вже відчуваємо інтонації маминого голосу. Засинаємо під лагідне звучання колискової, зміст перших слів дарує нам саме мама. Потім вона, мама – як би нам не здавалося, що то ми самі поспішаємо у незвідане, – проведе від стежини дитинства до широкого шляху в життя. І дасть нам у цю далеку дорогу вишиваний рушник, вигаптує червоними та чорними нитками сорочку – як долю... А ще – вона дасть нам неоціненний скарб народу – його і мамине слово.

Образ матері святий у нашій поезії, і взагалі – літературі. Скільки ніжних, проникливих слів сказано про неї! Я гадаю, що можна б видати прекрасну антологію віршів українських поетів про маму. Це була б світла і мудра книга.

...Отож мама дала своїй дитині слово, в якому зосереджено тисячолітній досвід народу. І якщо пронесемо це слово свято через усе життя, то передамо його збагаченим – хай на дрібку! – своїм дітям. У критикові Миколі Ільницькому мене завжди вражало його відчуття слова і образу – таке не здобувається філологічними студіями. Тепер я напевно можу сказати, що знаю, коли і як зароджувалося в ньому це відчуття. Видавництво «Музична Україна» випустило книжку народних пісень з голосу Ганни Ільницької «Ой зацвіла черемшина». Дбайливо і любовно відтворене

сином мамине слово доповнюється записом мелодій, здійсненим І. Майчиком. «У піснях тих відбита духовна історія народу, – пише у змістовній передмові «Над материною піснею» М. Ільницький, – життя трудящих мас краю протягом багатьох століть». Справді, в духовному світі селянки з гірського західноукраїнського села зберігались і біль народний, і його споконвічний оптимізм, пам'ять і про лихе, і про добре в минулому України. Ми немов спостерігаємо за життям тої гілки народу, яка внаслідок історичних обставин довгий час була відірвана від своїх кривних братів, але зберегла і рідну культуру, і потяг до возз'єднання «в сім'ї вольній, новій».

Записані М. Ільницьким пісні не просто дають ілюстративний матеріал для певних періодів складного руху історії. Насамперед вони – вияв народного погляду на життя, вияв поетичної культури носіїв пісенної творчості. І не лише багатство фольклорно усталених образів прикрашає їх, а й не подекуди тонке нюансування характерів та вчинків людини. Крім того, в мотивах пісень відбивається в досконалій формі етика народного життя, моральні норми і правила. Безперечно, багато творів має виразне дидактичне спрямування, і їхнє виховне значення, з огляду на щільну насиченість образної плоти, дуже високе.

У цих давніх піснях багато туги і горя, але є в них могутній сплеск всеочисної поезії, яка дозволяє переболіти бодою і перемогти її.

Отож на далеку життєву дорогу мама дає дитині, разом із рушником і вишиванкою, і своє вічне слово. І от про що помріялося: а коли б кожен із нас та зберіг мамину пісню, записав її, як би збагатилася скарбниця нашої культури! Зрештою, це і обов'язок наш перед рідним словом, адже скільки справжніх мовних перлин ми знаходимо в одній тільки невеличкій книжечці, виданій М. Ільницьким. Але чи треба у вік комп'ютерів та ракет так піклуватися збереженням якихось діалектних висловів, рідко вживаних слів? І тут я цілком погоджуюся з М. Гуменицьким (див. «ЛУ» від 1 квітня 1982 р.), що треба, просто – необхідно. Бо, як справедливо зауважив видатний російський письменник Костянтин Паустовський: «По ставленню кожної людини до своєї мови можна абсолютно точно судити не тільки про її культурний рівень, а й про її громадянську цінність».

Споконвіків мама дарувала дитині перше слово. І вже цим прилучала її до вічності. Не забуваймо про це!